

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ

Белікова А.О.

студент,

Науковий керівник: Немченко С.Г.

кандидат педагогічних наук, доцент,

Бердянський державний педагогічний університет

ІНТЕГРАТИВНИЙ КУРС – ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО КЕРІВНИКА ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ В УМОВАХ МАГІСТРАТУРИ

Вимоги, які сьогодні постали перед освітою викликають у необхідності запровадження нових педагогічних технологій.

Ці вимоги і визначені ними цілі, як підкреслює Е. Лузік, реалізуються в креативному підході, що здійснюється у системі професійної освіти, основна мета якого полягає у збудженні в людині творця і розвитку закладеного в ній творчого потенціалу. Зрозуміло, що виконати таке завдання під силу лише креативним викладачам з достатньо розвинутим особистісним творчим потенціалом [1, с. 4].

Одним із доказів креативності у вищому навчальному закладі є його спроможність формування та викладання інтегративних курсів, розроблених на міждисциплінарній основі.

У чому полягає важливість створення таких інтерактивних курсів?

Як зазначає Е. Лузік, важливість формування креативності особистості за допомогою інтегративних курсів в системі неперервної освіти визначається рядом значень:

- 1) соціальних, тому що формується не просто нова людина з особливим складом мислення, здатним до радикальних змін і перетворень, а фахівець нової формації – фахівець-новатор;
- 2) наукових, тому що служить засобом пізнання творчих здібностей в галузі інтелектуальної і соціальної креативності;
- 3) практичних, тому що можливе використання нових технологій для безпосереднього розвитку креативності [1, с. 5].

Виникає питання – що таке «інтеграція», «інтегроване заняття» і підстави його запровадження у навчальний процес.

На погляд І. Козловської поняття «інтеграція» означає «процес пристосування і об'єднання розрізнених елементів в єдине ціле при умові їх цільової та функціональної однотипності» [2, с. 16]. Інтеграція виникла як явище фундаментальних наук на противагу диференціації, яка заклала основи і необхідність інтеграції.

Аналіз психолого-педагогічної літератури дав можливість визначити, що «інтегроване заняття» – це заняття, яке проводиться з метою розкриття

загальних закономірностей, законів, ідей, теорій, відображених у різних науках і відповідних їм навчальних предметах [2, с. 17].

Інакше кажучи, інтеграція – це не поєднання, а взаємопроникнення двох або більше предметів, тобто не поєднання частин, а об'єднання їх в єдине ціле на основі спільного підходу. На сучасному етапі дослідники розглядають три рівні інтеграції, кожний з яких має свою логічну структуру [2, с. 18].

Так, на першому рівні, як зауважує А. Коломієць, інтеграційної взаємодії формуються міжпредметні зв'язки. У педагогічній науці міжпредметні зв'язки розглядаються як міжнаукові зв'язки; як умова, що забезпечує послідовне відображення у змісті предметів об'єктивних взаємодій, які мають місце в природі; як умова виховуючого та розвивального навчання; як принцип навчання і т.д. Міжпредметні зв'язки натепер розуміють як «систему відношень між знаннями, уміннями та навичками, які формуються в результаті послідовного відображення в засобах, методах та змісті навчальних дисциплін тих об'єктивних зв'язків, що існують в реальному світі» [3, с. 62].

Другий рівень інтеграції – це синтез взаємодіючих наук на основі певної базової дисципліни. При цьому йдеться не про механічне злиття інформації взаємодіючих дисциплін чи про поглинання одного предмета іншим; мається на увазі так званий «внутрішньодисциплінарний синтез, який об'єднує різні теорії в рамках одного предмета» [2, с. 20]. Такий синтез має діалектичний характер, дає можливість урахувати диференціацію знань, є методом досягнення єдності наукових знань [2, с. 20].

Третій рівень інтеграції – найменш досліджений етап інтеграції – трактується як створення цілісної інтегративної системи, зокрема інтегративного курсу [2, с. 23]. Саме такий курс можна запровадити у процесі вивчення відповідної навчальної дисципліни майбутніми керівниками навчальних закладів.

Досліджуючи проблему формування професійної культури майбутнього керівника загальноосвітнього навчального закладу в умовах магістратури, ми дійшли висновку, що вона починає формуватися протягом вивчення всього циклу навчальних дисциплін «Управління навчальним закладом».

На наше бачення навчальна підготовка магістрантів буде більш ефективною за умови впровадження інтегративного курсу «Професійна культура керівника загальноосвітнього навчального закладу».

Метою вказаного курсу є ознайомлення магістрантів за спеціальністю 8.18010020 «Управління навчальним закладом» зі змістом професійної культури керівника загальноосвітнього навчального закладу, її складовими та шляхами розвитку; стимулювання потреби формування власної професійної культури магістрантами; вдосконалення необхідних для професійної діяльності вмінь та навичок з метою забезпечення ефективності функціонування загальноосвітнього навчального закладу та організації навчально-виховної роботи [4, с. 91-92].

Вважаємо, що врахування у навчальному процесі інтегративного курсу «Професійна культура керівника загальноосвітнього навчального закладу» надає можливість магістрантам, за умови спеціально створених навчальних ситуацій, обмінюватися власним розумінням тих чи інших тлумачень, уточнювати правильність свого бачення навчальних процесів, особливо під

час проведення практичних занять у вигляді ділових ігор, а також досягти певного професійного результату шляхом інтерактивної взаємодії.

Основними задачами викладання інтегративного курсу «Професійна культура керівника загальноосвітнього навчального закладу» є ознайомлення магістрантів з питаннями змісту професійної культури керівника загальноосвітнього навчального закладу, її складовими; стимулювання потреби формування власної професійної культури магістрантами; вдосконалення необхідних для професійної діяльності вмінь та навичок, пов'язаних з функціонуванням загальноосвітнього навчального закладу та організацією навчально-виховного процесу.

Зміст тем цього курсу розкривається шляхом використання викладачем сучасних форм організації навчально-виховного процесу в магістратурі та методів викладання (ділова гра, лекція-дискусія, розігрування ролей, імітаційні вправи тощо). З метою забезпечення активної діяльності магістрантів на заняттях та під час самостійної роботи доцільним визначається поєднання викладання теоретичного матеріалу з практичним.

На наше бачення досить ефективним видом занять для магістрантів під час вивчення зазначеного курсу є практичні заняття у вигляді ділових ігор. Саме такі заняття забезпечують можливість закріплення знань, які магістранти отримали під час лекційних занять та самостійної роботи, з елементами професійної діяльності.

Таким чином, запровадження у навчальний процес такої педагогічної технології як інтегративний курс «Професійна культура керівника загальноосвітнього навчального закладу» надає можливість магістрантам, – майбутнім керівникам навчальних загальноосвітніх закладів здобути певні професійні знання і навички та водночас бути професійно підготовленими до майбутньої професії в умовах магістратури.

Список використаних джерел:

1. Лузік Е. В. Інтегративний навчальний курс як теоретико-методологічна основа професійного становлення творчої особистості фахівця в системі вищої технічної освіти / Е. В. Лузік. – [Електронний ресурс]: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/soc_gum/Vnau_pp/2010_3/lusik.pdf
2. Козловська І. М. Теоретико-методологічні аспекти інтеграції знань учнів професійно-технічної школи: дидактичні основи: монографія / за ред. С. У. Гончаренка / І. М. Козловська. – Львів: Світ, 1999. – 302 с.
3. Коломієць А. М. Міжпредметні зв'язки у контексті проблеми інтеграції / А. М. Коломієць, Д. І. Коломієць // Педагогіка і психологія професійної освіти. – Львів, 1999. – № 2. – С. 61-66.
4. Лебідь О. Формування професійної культури майбутнього керівника загальноосвітнього навчального закладу в умовах магістратури: Монографія / О. Лебідь. – Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2013. – 226 с.